

MODULIO APRAŠAS

Modulio pavadinimas	Kodas
Artimųjų Rytų istorija I/II d. History of the Middle East, pt. 1	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys
Koordinuojantis: Dr. Maritana Larbi Kitas (-i): lekt. Algimantas Litvinas, Dr. Šarūnas Rinkevičius, Dr. Ernestas Jančėnas	Vilniaus universiteto Azijos ir transkultūrinių studijų institutas Universiteto g. 5, LT-01513 Vilnius

Studijų pakopa	Modulio lygmuo	Modulio tipas
Pirmoji	1/2	Privalomasis

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba
Auditorinė	Rudens semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Modulio apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
10 ETC	266	96	170

Modulio tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
Artimųjų Rytų ir islamo kultūros, istorijos ir jos recepcijos tekstinių ir vaizdinių šaltinių išmanymas, besiremiantis iš socialinės ir humanistinės aplinkos kylančiu probleminiu kultūros pažinimu ir gebėjimu taikyti pagrindinius kultūros tyrimų metodus ar teorines prieigas.		
Modulio studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Igyti pamatinių žinių apie islamo kultūros ir jos recepcijos pirminius šaltinius;	Paskaitos, seminarai, diskusijos, istorinių ir dokumentinių filmų peržiūra, mokslinių straipsnių studijavimas	Testai, pristatymai su pateiktimi, rašto darbo projektas, projekto pristatymas, tarpinės užduotys
Analizuoti islamo kultūros raidą istoriniu ir geografinės sklaidos aspektu, įvertinant pagrindinių islamo kultūros reiškinių socialinį ir intelektualinį kontekstą;		
Atpažinti ir gebėti apibūdinti svarbiausius islamo pasaulio socialinius, ekonominius, intelektualinius ir kūrybinius centrus ir regioniškumo principus;		
Apibūdinti pagrindines islamo religinės kultūros institucijas, jų veikimo principus ir įtaką kasdieniame musulmonų gyvenime;		

Gebėti apibrėžti ir taisyklingai vartoti pagrindines islamo kultūros sąvokas;		
Atpažinti ir gebėti apibendrinti dažniausiai islamo kultūros tyrimuose taikomas teorines prieigas;		

Temos		Kontaktinio darbo valandos						Savarankiškų studijų laikas ir užduotys		
		Pas kait os	Ko ns ult aci jos	Se mi na rai	Pr at yb os	La bo rat ori ni ai da rb ai	Pr ak tik a	Vi sa s ko nt ak tin is da rb as	Sa va ra nk iš k as da rb as	Užduotys
I. Arabų kraštų istorija, Dr. M. Larbi										
1.	Įvadas į Artimųjų Rytų studijas: Tarp filologijos ir kultūros istorijos	1		1				2	1	Sahner, Christian C. 2023. “What Is Islamic History? Muslims, Non-Muslims and the History of Everyone Else.” <i>The English Historical Review</i> 138 (592): 379–409.
2.	Įvadas: islamo šalių istoriografija ir jos metodologija	1		1				2	3	Donner, Fred M. 2014. “Periodization as a Tool of the Historian with Special Reference to Islamic History.” <i>Der Islam</i> 91 (1): 20–36
3.	Ikiislaminė Arabija	1		1				2	3	Gardner, Robert (dir.). 2000. <i>Islam: Empire of Faith. Part I: The Messenger</i> . Gardner Films, PBS, Devillier Donegan Enterprises. Documentary film. Narrated by Ben Kingsley. 53 min.
4.	Islamo atsiradimas: Muhammadas (570– 632)	1		1				2	3	Akkad, Moustapha (dir.). 1976. <i>The Message</i> [filmas]. Filmco International Productions.
5.	Pirmųjų teisėtų keturių kalifų laikotarpis (632–661)	1		1				2	3	Hinds, Martin. 1972. “The Murder of the Caliph ‘Uthmān.” <i>International Journal of</i>

										<i>Middle East Studies</i> 3 (4): 450–469.
6.	Umajadai (661–750): pirmoji arabų dinastija, islamo plėtra	1		1				2	3	Grabar, Oleg. 1964. “Islamic Art and Byzantium.” <i>Dumbarton Oaks Papers</i> 18: 67–88.
7.	Abasidai (750–950): islamo kultūros „aukso amžius“	1		1				2	3	Gardner, Robert (dir.). 2000. <i>Islam: Empire of Faith. Part II: The Awakening</i> . Gardner Films, PBS, Devillier Donegan Enterprises. Documentary film. Narrated by Ben Kingsley. 53 min.
8.	Islamiškoji Ispanija: Andalūzija (711–1498)	1		1				2	3	Mourtada-Sabbah, Nada, and Adrian Gully. 2003. “‘I Am, by God, Fit for High Positions’: On the Political Role of Women in al-Andalus.” <i>British Journal of Middle Eastern Studies</i> 30 (2): 183–209.
9	Fatimidai (909–1171): šiitų-izmailitų iššūkis	1		1				2	3	Walker, Paul E. 1997. “Fatimid Institutions of Learning.” <i>Journal of the American Research Center in Egypt</i> 34: 179–200.
10.	Ajubidai (1117–1252) ir kryžiaus žygiai	1		1				2	3	Wilson, Chris (dir.). 2012. <i>The Crusades. Part II: The Clash of the Titans</i> . Written and presented by Thomas Asbridge. BBC Two. Documentary film, 59 min.
11.	Mamliukai (1252–1811)	1		1				2	3	Halperin, Charles J. 2000. “The Kipchak Connection: The Ilkhans, the Mamluks and Ayn Jalut.” <i>Bulletin of the School of Oriental and African Studies</i> 63 (2): 229–245.
12.	Ciklo apibendrinimas			2				2	5	
13.	Pasiruošimas pristatymui								5	
II. Irano istorija, lekt. A. Litvinas 21										
1.	Irano istorijos periodizacija. Sasanidų kultūra ir religija	1		1				2	3	Daniel & Mahdi 2006: xiii-xv; Daryae 2009: 75-81; Senovės Rytų poezija 1991: 515-525
2.	Arabų antpuolis Irane. Islamo kultūros sąvokos	1		1				2	3	Tabari t.12 p. 122-127; Uždavins 2002, 9–19; Daryae 2009, p. 37–38

3.	Irano istorijos periodizacija. Sasanidų kultūra ir religija	1		1				2	3	Daniel & Mahdi 2006: xiii-xv; Daryae 2009: 75-81; Senovės Rytų poezija 1991: 515-525
4.	Arabų antpuolis Irane. Islamo kultūros sąvokos	1		1				2	3	Tabari t.12 p. 122-127; Uždavins 2002, 9-19; Daryae 2009, p. 37-38
5.	Abasidų sukilimas. Istorikas Tabari apie Abū Muslimą ir Abū Abasą Safahą	1		1				2	3	Tabari t. 27, 1985: 99, 103, 210, 212; AbbasidDynasty 6p.
6.	Tahiridų dinastija Chorasane. Žalia ir juoda spalvos	1		1				2	3	Tabari t. 32: 94-96, 131-132, 166; Azad 2012: 153-165
7.	Samanidų dinastija. Rūdaki reikšmė	1		1				2	3	Tabatabai 2010: 34-48; Michailidis 2014: 21-36
8.	Bujidų valstybė. Žymios penktadienio mečetės	1		1				2	3	Anisi 2007: 18-21, 75-84; Plates p. [6-10, 47-55 pdf]
9.	Seldžiukidų valstybė Irane. Gazalis apie šeimą ir ištuoką	1		1				2	3	Ghazali n.d.: 106-120; Ormsby 2007: xiii-xvi, 3-8
10.	Seldžiukidų kultūra Irane. Omaras Chajamas mokslininkas ir poetas	1		1				2	3	Omaras Chajamas 2013, 403-407; Aminrazavi & Van Brummelen 2017, 3-3.7
11.	Mongolų ir Timūridų laikotarpis. Poetas Rumi kaip islamo revaivalistas	1		1				2	3	Rumi 2004 p. 5, 47-48, 86-87, 93, 96; Lewis 2008 p. 122-133
12.	Ciklo apibendrinimas			2				2	5	
13.	Pasiruošimas pristatymui								5	

III. Turkijos istorija, Dr. Šarūnas Rinkevičius 21										
1.	Tiurkų kilmė. Giokturkai. Tiurkų kaganatas	1		1				2	3	Golden, Peter, Benjamin. <i>An Introduction to the History of the Turkic Peoples: Ethnogenesis and State-Formation in Medieval and Early Modern Eurasia and the Middle East, p. 1-14.</i>
2.	Tiurkų migracijos. Islamizacija	1		1				2	3	Golden, Peter, Benjamin. <i>An Introduction to the History of the Turkic Peoples: Ethnogenesis and State-Formation in Medieval and Early Modern Eurasia and the Middle East, p. 115-154</i>
3.	Seldžiukai	1		1				2	3	Shaw, Stanford. <i>History of the Ottoman empire and modern Turkey p. 4-10.</i>
4.	Ponto stepių ir Pavolgio tiurkai	1		1				2	3	Golden, Peter, Benjamin. <i>An Introduction to the</i>

									<i>History of the Turkic Peoples: Ethnogenesis and State-Formation in Medieval and Early Modern Eurasia and the Middle East, p. 233-261.</i>	
5.	Osmanų imperijos susikūrimas ir ankstyvoji plėtra	1		1				2	3	<i>Inalcik, Halil. The Ottoman Empire: the classical age, 1300-1600 p. 3-22</i>
6.	Osmanų imperijos klestėjimas – nuo Vienos (1529) iki Vienos (1683)	1		1				2	3	<i>Inalcik, Halil. The Ottoman Empire: the classical age, 1300-1600 p. 23-40.</i>
7.	Osmanų imperijos politinė sistema	1		1				2	3	<i>Inalcik, Halil. The Ottoman Empire: the classical age, 1300-1600 p. 55-69.</i>
8.	Osmanų imperijos religinė sistema	1		1				2	3	<i>Inalcik, Halil. The Ottoman Empire: the classical age, 1300-1600 p. 165-178.</i>
9.	Kultūrinis bei socialinis Osmanų imperijos gyvenimas XV-XVII a.	1		1				2	3	<i>Inalcik, Halil. The Ottoman Empire: the classical age, 1300-1600 p. 140-164.</i>
10.	Osmanų imperijos ir Lietuvos-Lenkijos santykiai	1		1				2	3	<i>Kolodziejczyk, Dariusz. The Crimean Khanate and Poland Lithuania, International Diplomacy on the European Periphery (15th-18th Century): A Study of Peace Treaties Followed by Annotated Documents, p. xiii-xvi.</i>
11.	Osmanų imperija XVIII a. ir pirmųjų reformų prielaidos	1		1				2	3	<i>Shaw, Stanford. History of the Ottoman empire and modern Turkey p. 217-259.</i>
12.	Ciklo apibendrinimas			2				2	5	
13	Pariruošimas pristatymui								5	
IV. Islamo recepcija Vakaruose, Dr. Ernestas Jančėnas										
1.	Artimųjų Rytų įvaizdis ir vieta antikoje: nuo Herodoto iki Heraklėjo	1		1				2	3	Raja, R.
2.	Ankstyvoji krikščionių literatūra apie islamą	1		1				2	3	Schadler, P.
3.	Bizantijos imperijos santykiai su islamu ir arabais	1		1				2	3	Tor, D. G. and Breihammer, A. D.
4.	Viduramžių Vakarų Europa ir islamas	1		1				2	3	Ziolkowski, J. M., Tolan, J. V.

5. Islamas ir musulmonai Renesanso Europoje	1		1				2	3	Belting, H
6. Europa ir Osmanų imperija: nuo Konstantinopolio iki Vienos	1		1				2	3	Morrison, R. G.
7. Islamas Apšvietos Europoje	1		1				2	3	Bevilacqua, A.
8. Vakarų orientalizmas ir politika Artimuosiuose Rytuose XIX-XX a.	1		1				2	3	Said, E., Wokoeck, U.
9. Islamas ir musulmonai Europos vaizduotėje XX a.	1		1				2	3	Said, E., Wokoeck, U., Motadel, D.
10. Musulmonai Vakarų medijoje	1		1				2	3	Pennington, R. and Kahn, H. E.
11. Islamas ir Vakarai XXI a.	1		1				2	3	Ceylan, R. and Mücke, M. (eds.),
12. Ciklo apibendrinimas			2				2	5	
13. Pasiruošimas pristatymui								5	
Iš viso	44		52				96	170	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Testas	60%	Semestro metu	Semestro metu po kiekvienos kurso dalies atliekamas testas, kurį sudaro iki 30 uždarytų klausimų su pasirenkamaisiais atsakymų variantais. Testais tikrinamos studentų žinios apie nagrinėtos kurso dalies pagrindinius istorinius procesus, sąvokas ir įvykius. Kiekvienas testas turi būti įvertintas teigiamai.
Darbas semestro metu	40%	Semestro metu	Semestro metu studentas parengia keturis 10–15 min. trukmės pristatymus – po vieną iš kiekvieno teminio ciklo / dėstytojo. Kiekvienam pristatymui studentas pasirenka vieną straipsnį arba filmą iš pateikto užduočių sąrašo. Pasirinkta medžiaga pristatoma tezių forma, išskiriant pagrindines autoriaus ar kūrinio idėjas, argumentus ir probleminius klausimus bei inicijuojant trumpą diskusiją. Atsiskaitymas turi būti įvertintas teigiamai.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privalomoji literatūra				
Al-Azami, S. (ed.)	2023	Media Language on Islam and Muslims		Cham: Palgrave Macmillan
Almond, I.	2010	The History of Islam in German Thought. From Leibniz to Nietzsche		New York and London: Routledge
Armstrong, Karen	2003	<i>Islamas: trumpa istorija</i>		Vilnius: Tyto alba
Belting, H.	2011	Florence and Baghdad. Renaissance Art and Arab Science		Cambridge and London: The Belknap Press of Harvard University Press
Bernheimer, Teresa	2013	<i>The 'Alids: The First Family of Islam, 750–1200</i>		Edinburgh: Edinburgh University Press
Bevilacqua, A.	2018	The Republic of Arabic Letters. Islam and the European Enlightenment.		Cambridge and London: The Belknap Press of Harvard University Press

Blanks, D. R. and Frassetto, M. (eds.)	1999	Western Views of Islam in Medieval and Early Modern Europe		New York: St. Martin's Press
Ceylan, R. and Mücke, M. (eds.)	2024	Muslims in Europe. Historical developments, present issues, and future challenges		Wiesbaden: Springer
El-Hibri, Tayeb	1999	<i>Reinterpreting Islamic historiography : Hārūn alRashīd and the narrative of the 'Abbāsīd caliphate</i>		Cambridge : Cambridge Univ. Press
Endress, Gerhard	2010	<i>Islam : an historical introduction</i>		Edinburgh : Edinburgh University Press,
Goffman, D.	2004	The Ottoman Empire and Early Modern Europe		Cambridge: Cambridge University Press
Golden, Peter, Benjamin	1992	<i>An Introduction to the History of the Turkic Peoples: Ethnogenesis and State-Formation in Medieval and Early Modern Eurasia and the Middle East</i>		Wiesbaden: Harrassowitz Verlag
Grousset, René	1970	<i>The empire of the steppes: a history of Central Asia</i>		New Brunswick: Rutgers University Press (leidinys saugomas VUB Istorijos šaltinių sk., šifras 94(13)/Gr614)
Hasse, D. N.	2016	Success and Suppression. Arabic Science and Philosophy in the Renaissance		Cambridge and London: Harvard University Press
Herbert Berg	2003	<i>Method and theory in the study of Islamic origins</i>		Leiden: Brill
Inalcik, Halil	2000	<i>The Ottoman Empire: the classical age, 1300-1600</i>		London: Phoenix Press (leidinys saugomas VUB Istorijos sk., šifras KBSC/In03)
Imber, Colin	2009	<i>The Ottoman Empire, 1300-1650 : the structure of power</i>		New York: Palgrave Macmillan (leidinys saugomas VUB Orientalistikos sk., šifras 94/Im07)
Ira M. Lapidus	2002	<i>A history of Islamic societies</i>		Cambridge : Cambridge University Press
Katouzian, Homa	2011	<i>The Persians: Ancient, mediaeval and modern Iran.</i>		<i>New Haven: Yale University Press</i>
Kennedy, Hugh	2004	<i>The Prophet and the age of the Caliphates : the Islamic Near East from the sixth to the eleventh century</i>		Harlow [etc.] : Longman,
Kolodziejczyk, Dariusz.	2011	<i>The Crimean Khanate and Poland Lithuania, International Diplomacy on the European Periphery (15th-18th Century): A Study of Peace Treaties Followed by Annotated Documents.</i>		Leiden: Brill

Lock, P.	2006	The Routledge Companion to The Crusades		New York & London: Routledge
Lorentz, John H.	2006	<i>Historical Dictionary of Iran</i>		Lanham: Scarecrow Press
Malise Ruthven with Azim Nanji	2004	<i>Historical atlas of Islam</i>		Cambridge: Harvard University Press
Montgomery, Watt	2009	<i>Muhammad at Mecca</i>		Oxford: Oxford University Press
Morrison, R. G.	2025	Merchants of Knowledge. Intellectual Exchange in the Ottoman Empire and Renaissance Europe		Stanford: Stanford University Press
Motadel, D.	2014	Islam and Nazi Germany's War		Cambridge and London: The Belknap Press of Harvard University Press
Mottahedeh, Negar	2007	<i>Representing the Unpresentable: Historical Images of National Reform</i>		Syracuse: Syracuse University Press
Račius, E.	2018	Muslims in Eastern Europe		Croydon: Edinburgh University Press
Raja, R. (ed.)	2025	The Oxford Handbook of Hellenistic and Roman Near East		New York: Oxford University Press
		<i>from the Qajars to the Islamic Republic of Iran</i>		
Robinson, Francis (Ed.)	1998	<i>The Cambridge illustrated history of the Islamic world</i>		New York: Cambridge University Press
Pennington, R. and Kahn, H. E.	2018	On Islam. Muslims and the Media		Bloomington: Indiana University Press
Said, E.	2006	Orientalizmas		Vilnius: Apostrofa
Saliba, G.	2007	Islamic Science and the Making of European Renaissance		Cambridge, London: The MIT Press
Schadler, P.	2018	John of Damascus and Islam		Leiden and Boston: Brill
Schimmel, Annemarie	2001	<i>Islamo įvadas</i>		Vilnius: Regnum fondas
Stanford, Shaw	1976	<i>History of the Ottoman empire and modern Turkey</i>		Cambridge: Cambridge University Press Vol. 1.
Stenberg, L. and Wood, Ph.	2022	What is Islamic Studies? European and North American Approaches to a Contested Field.		Edinburgh: Edinburgh University Press
Stewart, Sarah, Edmund Herzig (eds)	2011	<i>Early Islamic Iran</i>		London, New York: I.B. Tauris
Tolan, J. V.	2019	Faces of Muhammad. Western Perceptions of the Prophet of Islam from Middle Ages to Today		Princeton and Oxford: Princeton University Press
Tor, D. G. and Breihammer, A. D.	2023	The Islamic-Byzantine Border in History		Edinburgh: Edinburgh University Press
Tottoli, R. (ed.)	2022	Routledge Handbook of Islam in the West		New York and London: Routledge
Wokoeck, U.	2009	German Orientalism. The study of the Middle East and Islam from 1800 to 1945		New York and London: Routledge
Yazdani, G. (ed.).	1982	<i>The early history of the Deccan</i>	2 vols	New Delhi: Oriental Reprint

Ziolkowski, J. M. (ed.)	2015	Dante and Islam		New York: Fordham University Press
Papildoma literatūra				
Grabar, Oleg	1977	<i>The formation of Islamic art</i>		New Haven London: Yale University Press
Michell, George, Mark Zebrowski	1999	<i>Architecture and art of the Deccan sultanates</i>		Cambridge: Cambridge University Press
Tucker, J. E.	2008	<i>Women, family, and gender in Islamic law</i>		Cambridge; New York: Cambridge University Press
Uždavinys, A.	2007	<i>Sufizmas islamo civilizacijoje</i>		Kaunas: Atvirosios visuomenės studijų asociacija
Vasary, Istvan Cumans and Tatars		<i>Oriental Military in the Pre-Ottoman Balkans, 1185-1365</i>		Cambridge University Press